

אם כל כך טוב אז למה כל כך רע? <<< עזרא דלומי על המצב

גניבת הסמלים

מה המשותף למונחים 'שמאל חברתי' ו'קניבוס שיתופי'? המשותף הוא מבוכת הסוציאליסטים וחולשתם.

כל בר דעת מבין ש'שמאל' הוא השקפת עולם כוללת של מתינות מדינית וחתימה לצדק כלכלי-חברתי. שמאל מעצם הגדרתו הוא גם חברה וגם מדינה המתנהלים ככלים שלובים. הסיבה להולדתו של ה'שמאל חברתי', היא שבישראל בוצעה גניבת דעת. בחסות אותה גניבה הודחקו ענייני החברה מסדר יומו של השמאל שהפך לשמאל מדיני בלבד. גניבת הדעת הזאת בוצעה באפילת הסכסוך הישראלי-ערבי בידי מי ססדר יומם צומצם לשאלת השטחים וכווץ עוד יותר - בעיקר בימי אוסלו העליונים - לשאלה כן או לא ערפאת. אנשים שתומכים בכלכלת נתניהו ניכסו לעצמם את התארים 'שמאל' ו'אנשי שלום', רק משום תמיכתם בערפאת כפרטנה. הם הצליחו למחוק את הצדק החברתי-כלכלי כעוגן הכרחי לשלום יציב.

אבל לא בגנבים אני רוצה לעסוק, אלא בחולשת הגנבים, בעצם בנו. למה נתנו לזה לקרות? אנחנו, השמאל, ברחנו מהסוציאליזם אל הסוציאל-דמוקרטיה. נכנענו לטענה שסוציאליזם זה הבולשביזם של רוסיה ו'הפנסק האדום' של ההסתדרות, שבימי שלט מפא"י רק הוא אפשר פרנסה.

בעצם נכנענו למניפולציה; קשה לנו להודות בסוציאליזם. ויתרנו על הצורך להסביר שסוציאליזם כפשוטו הוא דרך חיים הומאנית, לא מכשיר כפיה וצבירת נכסים של ראשי שלטון מושחת. במקום זאת העדפנו להסתפח לסוציאל-דמוקרטיה, שיש בה הכל מכל כל: מההסתדרות החדשה של רמון (ופרץ), דרך הניו-לייבור של בלייר וברק ועד הליברליזם של פרס. בכך שוטטשה הזהות של השמאל.

אני נוטה לשער שאם השמאל הישראלי - האמיתי, לא המתחזה - היה מתעקש על הקביעה ששמאל הוא סוציאליזם - לא כלכלת שוק רכה - ומתעקש להסביר

שקניבוס יכול להיות גם 'לא שיתופי'. לא מדובר במשחקי מילים. למעשה זהו שיבוש של תעודות הזהות, של עולם תכנים. כשתכנים מיטשטשים - אין פלא שקשה להבחין בין 'שמאל' (בעצם ימין) ל'שמאל חברתי' ובין 'קניבוס מתחדש' (של כלכלת שוק רכה) ל'קניבוס שיתופי'. שיקום של רעיון תלוי במספר הידיים הנרתמות לכך, אך קודם לכן זקוק הרעיון להגדרה מדויקת ולהסרה של כתמים שניסו את רובו.

המדינה זה לא עסק

בדוטה מפרטיטנית טוענת ש'המדינה לא יודעת לעשות עסקים'. בשמה באה הדרישה להפריט גם גופים כחברת החשמל, בזק, בתי הסוהר ומשק המים.

למשמע הטענה הזו אני נזכר באשכול וספיר ובמוביל הארצי המונומנטלי שהקימו. השניים הללו לא היו עוברים היום שום מסך בגלל מראם הלא סקסי ושיירי הידיש שבשפתם. את המפעל המדהים הזה הם הקימו לפני ארבעים שנה, בישראל הרבה יותר ענייה. מאז לא קם כאן שום פרויקט בעל היקף ומעוף דומים. היום מספרים לנו שרק שרי (אריסון) יודעת לסלול את חוצה ישראל, רק נוחי (דנקר) יודע לבנות בתי מגורים ורק יולי וסמי (עופר) יכולים להפיק חשמל.

נכון שמדינה לא צריכה להיות דינוואור ולעשות כל דבר, אבל לא נכון שהיא 'לא יודעת לעשות עסקים'. המדד העיקרי ליכולות המדינה הוא חוונם של העומדים בראשה. כל השאר בטל בשמים.

שבגוש המזרחי עיוותו את השיטה, לא מימשו אותה, היה קשה יותר "לגנוב" ממנו את המותג 'שמאל'. שולמית אלוני או יוסי ביילין לא היו מעזים להגדיר את עצמם כשמאל לו ידעו שבכך הם מגדירים עצמם כסוציאליסטים.

ההשתלטות העוינת הזו על המותג 'שמאל' גרמה לנו להתכנס אל תוך ה'שמאל החברתי' כמותג פרטי ולהכיר במשתמע בעובדה שבישראל יש שמאל גדול ומוכר המתקרא 'מחנה השלום' ויש שמאל קטן, מחתרתי - המכונה 'חברתי' - שנאבק על ענייני הצדק החברתי.

בעצם אימוץ התיבה 'שמאל חברתי', הכרנו בכך שבישראל גם ימין חברתי (שהוא ימין לכל דבר) יכול להיקרא 'שמאל' ובלבד שיצהיר שהוא בעד השלום.

דבר דומה קרה לקניבוס. יריביו של הקניבוס, שבמיטבו הוא חברה קומונלית על בסיס וולונטרי, ציירו אותו כמנגנון דכאני המייצר אנשים חסרי שאיפות, שגובהם כגובה דשא. לכן, טוענים יריבי הקניבוס, נדרשים לא עדכונים בשיטה, אלא הפיכתה על פיה, בנימוק של 'תראו מה קרה לקומוניזם בעולם'. קניבוצים מצליחים, כלכלית וחברתית, מקבלים את התואר 'שומרי החומות', רק משום שהתעקשו לקיים את עקרונות הליבה של הקניבוס. מעתה, מה שנחשב לדבר הנכון הוא קניבוס שחבריו מתחרים זה בזה, שיש בו פערי שכר 'כמו בכל חברה נורמלית'. זהו 'הקניבוס המתחדש'.

במקום לטעון: 'סליחה, פערי שכר ושיוך נכסים זה לא קניבוס', התכנסו הקניבוצים ששומרים על עקרונות הליבה אל המותג 'הקניבוס השיתופי', והסכימו במשתמע

ליצור סדר חברתי הכלכלי, ה'ול' ו'ול' תרבות המניע אך מצד הפרי יורו

קצת הקרחון

החמסן של המדינה 2

עוד נתון מפתיע מהדוחות השנתיים של בנק הפועלים: בשנה שעברה, כזכור, ערך הבנק פיטורי עובדים בהיקף גדול (הפיטורים אפילו הצליחו להעסיק את דעת הקהל לכמה ימים). והנה, מסתבר שהוצאות השכר של הבנק ב-2004, לא זו בלבד שלא קטנו - הם אף גדלו ב-5.7%. והשכל הישר שואל: למשכורתו של מי נכנסו כל המליונים שנחסכו ממשכורתם של העובדים המפוטרים?